modernisme is niet alleen een verzwakking van het Protestantisme, zooals het revolutionnaire Rusland van de Entente, maar door de onbevredigdheid van het religieus gemoed en het los woelen van alle autoriteitsgeloof, voert het naar Rome terug, zooals de revolutie eindigt met de dictatuur van een Napoleon.

Een kleine correctie.

In de uitgave van de Kerkenordening van de Gereformeerde Kerken in Nederland, door de goede zorg van Ds. W. B. Renkema en Dr. J. C. de Moor bezorgd, wordt gezegd, dat hier wordt afgedrukt de Kerkenordening, gelijk deze in de Generale Synode te Utrecht in 1905 is herzien, met *den tekst van de Dordtsche Kerkenorde van 1619.*

Dit laatste nu is niet juist en kan tot misverstand aanleiding geven, waarom we de uitgevers van dit overigens zeer nuttige handboekje op deze fout attent maken.

De tekst, dien zij als den tekst van de Dordtsche Kerkenorde van 1619 hebben laten afdrukken om de vergelijking met de herziene kerkenordening, zooals die op de Synode van Utrecht in 1905 is vastgesteld, gemakkelijk te maken, is niet de oorspronkelijke tekst door de Synode van Dordt in 1619 vastgesteld; zelfs is het verschil tusschen dezen oorspronkelijken tekst van de Dordtsche Synode en den hier afgedrukten tekst veel grooter, dan tusschen den oorspronkelijken tekst en den gerevideerden van de Utrechtsche Synode. Wat hier als de tekst van de Dordtsche Synode gegeven wordt, is toch niet de authentieke tekst, maar de zeer ingrijpend gewijzigde tekst, zooals die door de Gereformeerde Kerken in 1886 aan de Overheid is gezonden en later door de Christelijke Gereformeerde Kerk bij de vereeniging der beide Kerkengroepen is overgenomen. Uit dezen oorspronkelijken tekst is toen, wat ook wel van zelf sprak, alles verwijderd wat op de verhouding tot de Overheid sloeg, omdat door de ontbinding van het huwelijk tusschen Staat en Kerk deze bepalingen van zelf vervallen waren. Zoo werd in Art. 4 weggelaten bij de verkiezing der Dienaren des Woords, dat dit geschieden zou: „niet zonder goede correspendentie met de Christelijke Overheid der plaatse respectievelijk"; eveneens bij de approbatie van het beroep, dat deze geschieden moest door „goedkeuring van de Overheid". Hetzelfde is natuurlijk evenzoo geschied in Art. 5 en bij tal van andere artikelen, waar dit verband met de Overheid ter sprake kwam.

Bij een volgende uitgave zouden we daarom raden om óf den titel van het boekje te veranderen óf, wat nog juister ware, den oorspronkelijken tekst van de Dordtsche Kerkenordening af te drukken.

Dr. H. H. K.

Dr. KUYPER en De Heraut.

De SPIEGEL-reproductie van het photo, deze dagen gemaakt van Z.Exc. Dr. A. KUYPER, Minister van Staat, met het oog op 29 October a.s., zijn 80sten verjaardag, herinnerde mij, naar de wet van het contrast, de miniatuur-schildering uit het begin van J. H. VOSS's DER SIEBZIGSTE GEBURTSTAG.

Auf die Pastille gebückt, zur Seite des wärmenden Ofens
Satz der redliche Tamm, in dem Lehnstuhl, neuerlich mit Schnitzwerk
Und braunarbigen Leucht voll schwellender Haare geziert war.

Zeker ontbreekt het niet aan overeenkomst tusschen de beelding van dezen zeventig- en dezen tachtigjarige. Wie toch de beschrijving van TAMM's leven uit het gedicht kent en KUYPER meer intiem mocht leeren kennen, vindt hier overeenkomst in de Redlichkeit, zich uitend in de brave gezindheid van het goede willen voor hun medemenschen. En ook overeenkomst in dien religieuzen zin welke den een op zijn geboortedag, heeft doen grijpen naar een postille of preekbundel en den ander zeker zal doen grijpen naar zijn Bijbel.

Doch, om nu maar te laten rusten het verschil in levenspositie tusschen den eenvoudigen duitschen dorpsschoolmeester, den held in VOSS' gedicht, en den universeelen geleerde met zijn viervoodig doctoraat, den journalist, hoogleeraar en staatsman, — welke een tegenstelling biedt de woordbeschrijving van den zeventig- en de photographie van den tachtigjarige, naar den uitwendigen mensch.

Twee ouden van dagen.

De een gebukt over het preekenboek, naast de warme kachel, gedoken in de juchtleeren kussens van zijn, met snijwerk versierden leuningstoel. Oud-mannetje, wetend, dat het niets meer in deze wereld geldt, en daarom in deze wereld ook niets meer wil.

De ander, de tien jaar oudere, staande nog vast ter been op het kiezelpad van zijn huistuin, modieus gekleed in elegant Colbert-costuum, met van uit zijn Caesar's kop nog onverdoonkerde oogen, vol uitdrukking turend naar het in verdorring wegstervend herfstloof.

Men ziet het ze aan; naar den uitwendigen mensch is niet enkel maar naar ouderdom hier de laatste de sterkere; doch deze tachtigjarige, deze door ouderdom zeer sterke is het ook in lichaamskracht. In lichaamskracht, maar ook, zooals wij het zien uit zijn oogen, en lezen kunnen uit *Standaard* en *Heraut*, in kracht van zijn rijken geest. Wie geroepen is van onzen tachtigjarige een beeld ten voeten uit in woorden te teekenen, zal wel niet verzuimen ook die nog niet vergane, nog niet uitgeblusschte innerlijke kracht daarin te doen uitkomen.

Tot een meer bescheiden taak zie ik mij hier geroepen en wel tot wat, bepaaldelijk, Dr. KUYPER gedaan heeft en nog doet voor *De Heraut* en wat hij daarmee heeft bedoeld.

* *

Dr. A. KUYPER en DE HERAUT. Laat mij eerst eens vertellen hoe die twee bij elkander zijn gekomen.

In 1850 had Dr. SCHWARTZ, die uit ENGELAND tot ons overkwam, en als missionair-predikant te AMSTERDAM onder de JODEN optrad, een blad opgericht dat tweemaal in de maand verscheen, en waarvan het eerste Nr. op 15 October van genoemd jaar het licht zag. Als titel koos hij HERAUT en als ondertitel EEN STEM OVER EN TOT ISRAEL. Doel van deze periodiek was, propaganda te maken onder de JODEN voor het Christendom.

Onder de hoofdredactie van Dr. SCHWARTZ gaat deze HERAUT er steeds op vooruit. Twee, driemaal wordt het formaat vergroot. Wij zien op raad van DA COSTA in 1858 den ondertitel straks veranderd in: EEN NEDERLANDSCHE STEM VOOR ISRAELS KONING, MET HOOFD DER GEMEENTE, en ook, dat de inhoud rijker is geworden, doordien er artikelen in voorkomen van nog een andere hand, dan die van den hoofdredacteur over Politiek, Kerk en School.

Het halve maandblad wordt weekblad en dient zich, na de afschaffing van het dagblad zegel, in het Nr. van 2 Juli 1869 aan als »Christelijk Weekblad zan geen partij of kerkgenootschap verbonden«. Toen had echter de HERAUT van Dr. SCHWARTZ haar hoogtepunt bereikt.

In datzelfde jaar 1869 vertrok Dr. SCHWARTZ naar LONDEN en de HERAUT kwam te koop. Eenige heeren kochten het weekblad en verzochten Dr. KUYPER, die reeds onder SCHWARTZ aan de HERAUT gewerkt had, als hoofdredacteur op te treden, aan welk verzoek deze gevolg gaf.

En zoo herleefde onder Dr. A. KUYPER de HERAUT, welke door Dr. SCHWARTZ opgericht, na diens vertrek zoo goed als gestorven was.

* *

En nu over wat Dr. KUYPER voor De HERAUT, die, met hem als leidsman, tot ondertitel kreeg: VOOR VRIJE KERK EN VRIJE SCHOOL IN HET VRIJE NEDERLAND, en daarbij in den kop twee motto's: ISRAELS KONING HET HOOFD DER GEMEENTE en ORANJE, KERK EN VADERLAND, — gedaan heeft en nog doet.

Dagblad is het Weekblad De HERAUT, zaar men weet, niet geworden.

In de leemte aan een politiek dagblad voor de Anti-Revolutionaire partij, is, onder de energieke leiding van Dr. KUYPER als hoofdredacteur, voorzien met De STANDAARD, wier eerste Nr. op 1 April 1872 verscheen.

De HERAUT is, sedert 1877, onder Dr. KUYPER geworden en tot heden gebleven een zuiver kerkelijk blad.

Wat Dr. KUYPER voor de HERAUT gedaan heeft en nog doet, moge blijken uit de drie door hem verzorgde rubrieken: die der Voorstukken, der Meditaties en wat ik zou willen noemen van het Binnenwerk.

De VOORSTUKKEN, die hij meest in volgreeksen schreef over: DAT DE GENADE PARTICULIER IS, HET VERBOND DES HEEREN, NIET DE HEILIGE SCHRIFT, MAAR DE CHRISTUS, tegen de Ethischen; DE VERKRACHTORDING DES WOORDS, HET WERK VAN DEN HEILIGEN GEEST, DEN HEIDELBERGSCHEN CATECHISMUS, DE ENGELEN, DE GEMEENE GRATIE. Dit werk heeft hij onafgebroken gedaan tot in 1901, toen hij Minister van Binnenlandsche Zaken werd, daarna zijn reis om de oude wereldzee deed en het aan andere handen moest toevertrouwen. Terug in het vaderland, zien wij hem dit werk in 1907 weer hervatten en schrijft hij na de vervolgreeks: PRO REGE, straks die over VAN DE VOLEINDING waaraan hij nog bezig is. Laat mij hieraan toevoegen, dat hij gelegenheid van Oud- en Nieuwjaar en van de Christelijke feestdagen, van 1879 tot 1901 en weer van 1907 tot heden, een meditatie over het feit van den dag, als hoofdartikel, het onderwerp der vervolgreeks verving.

Ik kom tot de MEDITATIES.

Men mag gerust zeggen, dat Dr. KUYPER dit genre van stichtelijke lectuur heeft gecultiveerd en er de meester in is gebleven. Schier nimmer is dit werk voor de HERAUT, reeds begonnen in 1878, onderbroken, ook niet wanneer hij op reis was, ook niet toen hij Minister van Binnenlandsche Zaken was. Slechts in Augustus en September van 1894, wanneer hij te BRUSSEL ernstig krank ligt, worden er vijf geschreven door zijn zoon Ds. H. H. KUYPER.

Het aantal deser Meditaties loopt thans tot ver over de duizend. De titels hier alle te noemen waren ondoenlijk en ik zal mij dus bepalen tot die waaronder zij later gebundeld zijn, HONIG UIT DEN ROTSSTEEN, DAGEN VAN GOEDE BOODSCHAP, GOMER VOOR DEN SABBATH, VOOR EEN DISTEL EEN MIRTH, IN DE SCHADUWE DES DOODS, ALS GIJ IN UW HUIS ZIT, ZIJN UITGANG TE JERUZALEM, IN JEZUS ONTSLAPEN, VIER UW VIERDAGEN en NABIJ GOD TE ZIJN.

Ten slotte zijn werk voor De HERAUT wat het BINNENWERK betreft.

Reeds vóór de dagen der DOLEANTIE en niet minder na de VEREENIGING der twee Kerkengroepen, van welken tijd af de HERAUT als ondertitel kreeg: VOOR DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND, heeft hij daarin leiding gegeven aan het kerkelijk leven ten onzent.

Leiding door zijn polemiek, waarbij Dr. KUYPER in zijn vaste overtuiging omtrent de waarheid der Calvinistische beginselen voor dat leven, ook de mannen van naam in het protestantsche Nederland, die tegen deze beginselen met schrift of woord ingingen, niet spaarde en dus zoowel anti-thetisch als thetisch, zoowel met zwaard als troffel te werk.

Leiding gegeven in de dagen der DOLEANTIE en in die welke aan de VEREENIGING vóór gingen en daarop volgden.

Leiding gegeven, ook voor den EREDIENST in het Gereformeerd kerkelijk leven; men denke aan de later gebundelde artikelen over dit onderwerp.

En dit BINNENWERK heeft hij schier allen verricht tot in 1901, toen hij naar DEN HAAG vertrok en het overgaf aan zijn zoon PROF. DR. H. H. KUYPER, die het nog heden doet.

Dit werk van Dr. KUYPER voor De HERAUT wekt, vooral bij wie weet waar hij bovendien nog voor werkte, verwondering en bewondering.

Verwonderig en bewonderig voor zoo machtige energie of arbeidsvermogen; voor het niet alleen bezield zijn door de gemoedheid van goed willen, maar ook voor het dit willen in nauwgezette plichtsvervulling in daden omzetten. Want, wel heeft hij later voor andere rubrieken dan de Hoofdartikelen en de Meditaties en zeer gedeeltelijk ook voor de rubriek Binnenwerk medewerking verkregen, maar wat arbeid hem De HERAUT kostte, heeft hij ons zelf bij het jubileum van De STANDAARD met zooveel woorden verteld in het Feest-nummer van 1 April 1912. Na toch te hebben verhaald hoe hij, na in 1872 hoofdredacteur van dit dagblad te zijn geworden, straks daarbij de leiding van het Centraal-Comité had, in 1880 optrad als hoogleeraar in drie vakken, en in 1894 Kamerlid werd, schrijft hij dat verder: »In 1877 had ik mij bovendien zelf den last opgelegd van een nieuw weekblad onder den alouden naam De HERAUT, een blad waarin ik elke week ten minste 20 bladzijden druks te schrijven had."

* *

Rest nog het bedoelen van Dr. KUYPER met dit zijn werk voor De HERAUT.

Zijn aan de onderkenning van het bedoelen onzer medemenschen vaak bezwaren verbonden, niet alzoo hier.

Wie het werk voor De HERAUT van Ds. KUYPER van 1877 af tot op heden heeft gadegeslagen, voor dien is uit dit werk zonder eenige moeite en met volkomen zekerheid te onderkennen het naaste doel hetwelk deze stoere werker er zich mee steide.

En dat naaste doel is dan drieërlei.

Teneerste, voor het Calvinistisch, in de Schrift gegronde denken over God en Zijn relatie tot wereld en menschheid, en over het willen en handelen der menschen in deze wereld naar Gods daartoe gestelde wet, weer te winnen, of te sterken, dat deel van ons volk, waarop in de 16e en nog tot in het begin der 18e eeuw in scherpe belijning de stempel van Calvijns machtigen geest stond, — voor zoover het van dit denken vervreemd was of in dat denken verzwakt was, — met zijn VOORSTUKKEN op het gebied der Dogmatiek en deels ook op dat der Ethiek. Te winnen of te sterken ook hierdoor, dat in die VOORSTUKKEN steeds gepoogd werd naar aanpassing van dat denken aan de denkwereld van onzen tijd.

Ten tweede, de onkerkelijke richting, die zich, reeds in de 18e en ook in de 19e eeuw, in welke zij nog gesterkt was door den Reveil, bij de gelooviger, onder de van-huis-uit Gereformeerden, met uitzondering dan van de SCHEURING, openbaarde, met zijn stukken in het BOEK-WERK van De HERAUT tegen te gaan. En positief, bij die gelooviger weer te wekken kerkelijk besef; hen te dringen tot reformatie van wat kerkelijk gedeformeerd was; hen te bezielen voor een kerkelijk leven, naar Calvinistische, in de Schrift gegronde beginselen.

En ten derde onderkent men dan uit zijn MEDITATIES als naaste doel, om nevens het denken deels ook aan het gemoedsleven der gelooviger, met zijn behoeften aan genezing in den verborgen omgang met God en den Heiland, te gemoet te komen, deels hij hen te vorderen de praktijk der Godsvrucht. En wat nu met dit drievoudig werk voor De HERAUT zijn einddoel is geweest en nog is, dan weten wij, die KUYPER kennen door dat hij zijn hart voor ons ontsloot, dat voor hem, den overtuigden Calvinist, dit einddoel geen ander is dan de eere van zijn God.

* *

Blind in de uitkomst, maar ziende in het gebod en daarom doende wat hij als zijn plicht wist, mag de nu tachtigjarige ook wat de bereiking van het naaste doel, dat hij zich veertig jaren lang met zijn werk voor De HERAUT steide, in dankbare vreugde terugzien.

Hij, de man van groote eruditie en daarbij taalkunstenaar als weinigen, heeft, naar hij zelf het uitdrukte, zijn HERAUT geschreven „in een taal en woordenkeus, die ons Calvinistisch volk op het platteland zoowel als in de steden verstond.« En dat Calvinistisch volk, waartoe zich ook gaarne onze mannen en vrouwen van hooger en hoogen stand rekenen, dat volk hetwelk, gelijk hij het eens tegen mij zei, zuigeroed is bij De HERAUT«, heeft hem verstaan en is daardoor in denken omtrent de christelijke geloofs- en levenswaarheden verhelderd en verrijkt; kreeg daardoor weer besef van kerkelijkheid, en kwam, mee daardoor, weer tot een kerkelijk leven naar Calvinistischen trant; vond daardoor bevrediging in de mystieke behoeften van het hart en opvoeding tot beoefening van godsvrucht.

* *

Maar daar is meer, waarom deze tachtigjarige met dankbare vreugde op zijn nu veertigjarig *Heraut*werk mag terug zien.

De HERAUT toch is wel de Heraut der GEREFORMEERDE Kerken in Nederland, maar bij het Calvinistisch volk in de nog gedeformeerde Kerken van Nederland is, althans het naaste doel dat Dr. KUYPER zich met zijn Voorstukken en Meditaties stelde, naar meer dan eens werd vernomen, bereikt.

En de HERAUT is wel de Heraut der Gereformeerde Kerken in NEDERLAND, maar bij het Calvinistisch volk in onze Koloniën, onder onze Nakomen, in Zuid-Afrika en Noord-Amerika, mag van een bereiking van heel het naaste doel van KUYPERS-HERAUT-werk worden gesproken.

Wetend, dat God in alle werk van Zijn scheppselen de eerste Werker is, zal dit volk, op Maandag 29 October, allereerst aan Hem dank en eere bieden. Maar daarna ook, om wat het aan Dr. KUYPER's werk voor De HERAUT gehad heeft, aan hem den tachtigjarige. En al weet dit volk ook, dat naar de determinatie van Gods Raad de levensduur van een mensch bepaald is, zal het toch in de liefde van zijn hart, voor dezen reeds zeer sterke, de bede opzenden, dat aan zijn, door machtig denken, teeder voelen en krachtig willen en boven dit alles door den, in zijn ouderdom als een brandend vuur, steeds uplaaienden ijver voor de eere Gods, bestuurde hand, nog niet moge ontvallen de pen.

Goede hope op de vervulling dezer beide bleek de Spiegel-reproductie van het jongste photo van ouden Dr. KUYPER.

GEESINK.

Uit de Pers.

In de *Amsterdamsche Kerkbode* schrijft Ds. van Scheltven over het misbruik, dat van den naam „Protestantisme" wordt gemaakt:

De benaming „Protestantisme" doet thans opgeld, maar in eenen zin dien wij niet loven kunnen.

Zij wordt gebruikt, niet in den historischen zin van dat woord, dien van een protesteeren tegen de aanmatiging van het gezag der overheid om met hare macht de vrijheid aan banden te leggen om God te dienen, naar Hij in Zijn Woord bevolen heeft.

Er lag in opgesloten, dat voor de consciëntie geen gezag zou gelden van menschen, maar alleen het gezag van den Heere in de hemelen.

Er lag in die benaming eenstrooklijk dan ook niet eene loochening van gezag, maar wel de positieve erkenning van het eenige gezag, dat metterdaad als zoodanig zich mag doen gelden en behoort te worden erkend.

Hoe hemelsbreed verschilt dit van wat er tegenwoordig in wordt gelegd; waar de oorspronkelijke beteekenis wordt ter zijde geschoven om te worden vervangen door eene, die op de lijn ligt van de loochenaars der openbaring van het Eeuwige Woord in de Heilige Schriftuur.

Van een positief uitgangspunt is dan geene sprake meer, maar wel van een zich concentreeren op eene leuze, welke niets zegt en louter negatief is.

Nog pas hebben wij de stoofkaart onder de oogen gehad, van wat aldus gerekend wordt samen te gaan.

Daarunder is dan de Nederlandsche Hervormde Kerk, waarin de meest grenzeloose leervrijheid ten duidelijkste belichaamt de ontkenning, dat er eene bijzondere openbaring is, waarin de Heere in woord en geschiedenis ontsluiten bekend maakt aan Zijn volk.

Daarunder wordt geteld de Remonstrantsche Broederschap, die er zich op beroemt geene Belijdenis te hebben en overal het Evangelie tegenstaat.

Zoo zouden wij kunnen voortgaan en tal van andere zoogenaamde Kerkgemeenschappen ter sprake brengen, waarvan telkens zou moeten worden getuigd, dat zij wel den naam van christelijk zich blijven aanmatigen, maar onder het oordeel vallen van den Apostel des Heeren, als hij zegt: Die een ander Evangelie brengt, dan wat wij u gepreekt hebben, die zij vervloekt.

Er is reden dat ons zelven en elkander te herinneren in eenen tijd als de onze, waarin het verwaterm, het wegdoceren van alle belijning op geestelijk gebied dermate aan kracht heeft gewonnen, dat er bijna van geene besliste overtuiging meer sprake is.

De kwade gevolgen daarvan worden nu reeds, zullen in klimmende mate openbaar worden in allerlei samen gaan en samen optreden op geestelijk terrein.

Daarom moet de roepstem uitgaan om toch te leven bij het licht, dat de Heere ons geeft in zijn Woord aangaande alle dingen.

Naar dat oude pad moeten wij terug; op dat oude pad moet onze voet blijven treden, al ware het dat wij daardoor geïsoleerd werden van de groote menigte om ons heen.

In zulk een isolement ligt dan geene zwakheid maar kracht; de kracht, die steeds uitgaat van eene vaste overtuiging; eene kracht die in dit geval te grooter zal zijn, wijl het hier maar niet is eene overtuiging naast eene andere overtuiging; maar dat het is het plaatsen van de waarheid tegenover de meeningen van het menschenkind.

Dat geldt het meest van onze Gereformeerde belijdenis, welker beginsel is de volkomen onderwerping van alle gedachten onder het Woord van onzen God.

Met die belijdenis staan wij dan moedig en vrijmoedig, niet afhankelijk van de vraag van succes of invloed: alleen gebonden aan den eisch van getrouwheid aan het Woord des Heeren.

Dan staan wij veilig en krachtig!

Hoezeer er reden is om te waarschuwen voor zulk een wegdoezelen van de principieele lijnen, blijkt wel uit wat de redacteur in een volgend nummer mederiedelde:

Een zonderling bericht gaf deze dagen een der liberalistische bladen in zijn kerkelijke rubriek.

Het gold de jaarvergadering van de vereeniging „Middaghoogte", de welbekende kring waarvan Dr. de Hartog een van de voornaamste leiders is.

Daar zou deze doctor de meening hebben uitgesproken, dat hij sympathie koesterde voor alle godsdiensten, en wel bereid zoude zijn om mede te werken, dat ook Mohammedanen in „Middaghoogte" werden opgenomen.

Gezien de bron waaraan deze mededeeling is ontleend, is er weinig reden om aan de juistheid te twijfelen; en op zichzelf is zulk eene meening van die zijde niet geheel onbegrijpelijk.

Godsdienst is een van de functiën van den menschelijken geest; op dezelfde manier als kunstzin en smaak voor muziek en dergelijke dingen.

De een brengt het daarin wat verder dan de ander; de een geeft daaraan uiting zus en een ander doet het zoo; maar allen wandelen toch in eenen zelfden koers.

De verschillende uitingen zijn maar stations op dezelfde spoorwegreis; en de groote kunst en het bijzonder verrichte is nu maar, om elk van die stations te waardeeren.

Dat is de moderne opvatting; dan heeft men geen last meer van de tegenstellingen van waarheid en leugen; van Gods-dienst en afgoderij.

Zoo wordt het tegenwoordig ook al opgevat ten aanzien van wat zich vertoont binnen den kring van dezulken, die den christelijken naam voeren.

Ook daar zijn verschillen van belijdenis; doch dat zijn maar onderscheiden meeningen, die alle moeten worden geapprecieerd als pogingen om de waarheid te benaderen.

Lazen wij niet onlangs in een tijdschrift, waarin christelijke stemmen weerklinken moeten, in eene recensie eene afkeuring er van, dat iemand geschreven had over *ketterijen!*

Wie spreekt er nu nog van *ketterijen* in onzen tijd? Dat riekt immers naar den mutsenrd, zoo liet deze scribent zich hooren!

Zoo zakt men hoe langer zoo meer af, van wat de Bijbel ons te hooren geeft.

Het heidendom wint!

Officieele Berichten.

Kort verslag van de vergadering der Classis Amersfoort, gehouden 25 September 1917 te Amersfoort.

1. De vergadering wordt geopend door Ds. Offringa, voorzitter van de roepende Kerk van Westbroek.

2. De credentiebrieven worden nagezien en in orde bevonden.

3. Het moderamen wordt aldus vastgesteld: Ds. Rolloos, praeses; Ds. Horjus, scriba; Ds. Rietberg assessor.

4. De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

5. Aan de orde komt de emeritaatsverklaring van Ds. Offringa van Westbroek. De Deputaten ad hoc der Particuliere Synode zijn aanwezig. De stukken zijn ter tafel; de stipulatiën voor het pensioen worden aangegeven. Ds. Offringa wordt, met ingang van 1 October e.k., eervol emeritus verklaard, waarvan Z.Eerw. acte is verleend.

6. Ds. Meijnen rapporteert, dat de stukken betreffende het vertrek van Ds. Rollons van Veenendaal naar Delfshaven in orde zijn, en dat aan Ds. Rolloos namens de Classis acte van ontslag is gegeven.

7. Onderzoek wordt ingesteld naar de vraag wat de Kerkraden deden voor traktementsverhooging en duurtetoeslag aan de Dienaren des Woords.

8. Besloten wordt dat de heer G. Menke van Driebergen, beroepen predikant van Scherpenzeel, D. V. geëxamineerd zal worden in Januari a.s. Voor het examen wordt de volgende regeling getroffen: Ds. Teerink, O. Test.; Ds. v. Arkel, N. Test.; Ds. Horjus, inhoud van de Heilige Schrift; Ds. Donner, Dogmatiek en Symbolieke; Ds. Meijnen, Kerkgeschiedenis; Ds. Rietberg, Ethiek; Ds. Aalders, Kerkrecht en ambtelijke vakken.

9. Als consulent voor Westbroek wordt aangewezen Ds. Teerink; voor Maartensdijk, Ds. van Arkel; voor Veenendaal, Ds. Meijnen; voor Renswoude, Ds. Donner.

10. Ds. Teerink brengt rapport uit van de kerkvisitatie in het noordelijk gedeelte der Classis, Ds. Horjus van de visitatie in het zuidelijk gedeelte, welke beide rapporten in het algemeen bevredigend zijn.

11. In verband met het Concept-rapport Art. XIII K.-O., aangenomen ter laatst gehouden Part. Synode van Utrecht, deelen de Kerken mede, wat zij daarover besproken en besloten hebben. Iedere Kerk zal vóór 15 October bericht zenden aan den Deputaat Ds. Teerink.

12. Ds. Offringa neemt afscheid van de Classis. De praeses spreekt hem een hartelijk woord van afscheid toe, waarvoor Z.Eerw. dank zegt.

13. Het onderzoek naar Art. 41 K.-O. levert geene bijzonderheden op.

14. Regeling der vacaturbeurten:
Westbroek — Ds. Horjus.
Nieuw-Loosdrecht — Ds. Donner.
Maartensdijk — Ds. Teerink en Ds. Meijnen.
Renswoude — Ds. Aalders en Ds. van Arkel.
Scherpenzeel — Ds. Rietberg.

15. Roepende Kerk voor de volgende vergadering is Amersfoort. Praeses alsdan Ds. Teerink.

16. Ds. van Arkel wekt de Kerken op om den Evangelisatie-arbeid onder de geïsoleerde Belgen krachtig te steunen.

17. Ds. Rolloos neemt afscheid van de Classis en wordt namens de vergadering door den assessor toegesproken.

18. Het perskverslag wordt gelezen en goedgekeurd.

19. De praeses sluit de vergadering en gaat voor in dankgebed.

Op last der Classis,
JOH. H. RIETBERG, *A. L. Assessor.*

Buitenland.

N.-Amerika. Een plan tot herdenking van 31 October.

In Chr. Gereformeerde kringen wil men den 31sten October, wanneer het 400 jaar geleden is dat Luther zijn 95 stellingen aan de deur der slotkapel te Wittenberg aansloeg, herdenken. De (Amerikaansche) *Wachter* oppert daarbij het volgende plan, dat wij met gejuich begroeten, in de verwachting dat het verwezenlijkt worden zal. Het luidt aldus:

»Het is goed daarom dat onze kerken, betrij alleen of gezamenlijk, een mocht het zijn bezielde en bezielende herdenking van dit eeuwfeest vieren. Om tering geleid te worden tot de groote gedachten van de Reformatie en die naar onzen tijd toe door te trekken en op onze toestanden toe te passen. Daar kan een verlevendiging in liggen.

Zoo is het ook een 100 jaren geleden geweest. De Leidsche predikant Nicolaas Schotsman gaf in 1819 bij het tweede eeuwfeest der Dortsche synode in 1819 zijn »Eerezuil voor de Dordtsche Synode« uit. Het was een daad van moed in dien ingezonken tijd. Het was een geloofsdaad. Een der kiemen waaruit stroks het Nederlandsche Reveil, van zoo rijke beteekenis voor heel de Christelijke actie in Nederland, zou voortspruiten.

Welnu, laat ons in onze komende feestvieringen ook zulke »eerezuilen« oprichten in een tijd, waarin men de grondslagen der Reformatie met een verwaarzd Christendom zoekt te ondermijnen.

Als het kon, moesten we met de broeders van de Gereformeerde Kerk saam feestvieren. We zeggen immers, in beide kerken te staan op denzelfden grondslag. We staan vaak in veleltei opzicht tegenover elkander. Maar hier zouden we kunnen samengaan. En wie weet, als we saam eens weer echt en hartelijk op denzelfden grondslag kwamen, of het niet nog gevolgen voor zauwer saamhinding kon hebben. Maar daar is meer dan dit waarop we hier de aandacht wilden vestigen.

Bij zulk een feestviering hoort een feestgave. Waarvoor zal die feestgave zijn? Laat ons een suggestie mogen maken.

Daar is geen andere Universiteit die de gedachte der reformatie, speciaal der Calvinistische Reformatie, zuiverder belichaamt dan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Gods souvereiniteit over heel het leven, dat is de groote gedachte die men daar maar niet in het algemeen uitspreekt, maar ook op alle terreinen zoekt toe te passen door wetenschappelijk de beginselen en lijnen daarvoor aan te geven. Het herlevend Calvinisme over heel de wereld is aan de Vrije Universiteit te Amsterdam grooten dank schuldig. Die universiteit heeft een nieuw gebouw noodig. De Theologische School van Kampen en de Universiteit van Amsterdam behooren bij elkander! En ook wij behooren daar een pied à terre, een voet aan wal te hebben. Ook van de onzen zijn er heen gegaan en zullen er heen gaan.

Welnu, wat zou het zijn als we een gedeelte van onze feestgave bestemden voor het nieuwe gebouw der Vrije Universiteit te Amsterdam. Met dien verstande, dat er een zaal gemaakt zou worden die »de Amerikaansche zaal« zou heeten? En het overige gedeelte van het geld als een begin voor een fonds waaruit studenten van Amerika, Zuid-Afrika en Kampen, of van elders, die te Amsterdam hunne studiën wilden vohoonen, zouden kunnen geholpen worden. Hetzij bij de voortzetting dier studiën, of waaruit zij de kosten voor het drukken van hun proefschrift zouden kunnen bestrijden.

Men zou ook heen kunnen gaan, daar wellicht de dormitory (hospitium) en hoofdgebouw een zullen zijn, voor die feestgave een paar kamers in de dormitory voor studenten van Kampen, Amerika en Zuid-Afrika te laten inrichten. Maar aangezien de broeders die van buiten daar komen studeeren, veelal gehuwd zijn en derhalve niet in de dormitory gaan, zoo komt ons de eerste gedachte het beste voor. En als ieder nu eens een behoorlijke feestgave gaf, dan konden we, dunkt me, een aardige som overzenden.

Wat dunkt men er van?«

WINCKEL.

Voor Kinderen.

VELERLEI WEGEN.

X.

VOORUITGANG.

Meermalen merkte ik op, dat voor en achter in den Bijbel een aantal bladen waren gebonden, de voorste beschreven, de achterste grootendeels nog wit.

In het eerst lette ik er niet veel op, doch bij het toenemen der jaren werd dit anders. Het eerste blad bevatte bovenaan het volgende vers:

Dees naemen heb ick hier gestelt,
Dat een het nakroost sij gemelt
De stam, waer dat ze uit zijn gesprooten.
Godt schenk de groene boom veel looten!
Word uyt dit boeck het nageslagt
Een rijke zegen aengebragt,
Wanneer ze daarin ijverig leesen
Wat hun tot eeuwig heyl mag weesen.

Uyt Holland quam ick naer dit strant,
Geleyt door 's Heeren goede hant,
Ook in dees wilde, verre streeken
Is ons Syn magt en trouw gebleeken.

Daar onder stond de naam Willem Huiberts en die van zijn vrouw. Dan volgde een lijstje van vier zonen en drie dochters waar boven stond: Dit zijn de kinderen die de Heere ons gegeven heeft. Bij twee namen stond een aanteekening die vermeldde, dat de dragers dier namen reeds vroeg gestorven waren.

Een der zonen, denkelijk de oudste, had maar het schema den Bijbel geerfd en de lijst voortgezet. Zoo hadden ook zijn opvolgers gedaan. Gerrit Huiberts, Steven Huiberts en nog velen van die naam. In hun geslacht was de Bijbel, zooals mij verteld werd, van vader op zoon overgegaan. Het Boek dat dagteekende uit het midden der zeventiende eeuw, was bij erfenis ten deel gevallen aan hem dien ik thans oom noemde, en die ook Willem Huiberts heette. Hij zelf had er maar één kind in te vermelden gehad, het dochtertje dat, zooals ik zei, kort geleden gestorven was.

(Hierbij zij opgemerkt, dat vroeger in vele vrome gezinnen de gewoonte bestond, om in